

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hivatal
illető előfizetés, hirdetés,
nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedezmény.

Nyiltér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Egy pár szó a tüzbiztosítás és tűzoltás kérdéséhez.

Irta: **Egy tűzoltó.**

Lapunk szerkesztő-bizottságának én is egyik szerény tagja lévén és reám kerülve a sor elsőzikk megírására, azon tértem a fejem, vajjon hogyan rójam le a reám igen megtisztelő kötelességet. A különben is uborka-idénynek nevezett nyári hónapok különösen a hírlapíróknak nagy gondot okoznak; alig találtam egy közérdekű, fejtegetésre alkalmas kérdést, s valószínűleg más tárgyat választok: ha tűzoltó kürtjeink vészharogása nem segít ki a zavarból és nem adja a vész után kezembe a tollat. Nagy tűzünk ugyan nem volt, mert csakis egy buza- és egy árpaasztag égett le a város határán kívül, valószínűleg gyújtogatás folytán, s mint utólag értesültem, biztosítva is volt.

Ezen körülménynél fogva tehát egy némely embernél az eset, csekély pillanatnyi ijedelmet leszámítva, más változást nem idézett elő, s a felett napirendre tért; én ellenben, ki üres óráimban tűzoltó is vagyok, nem elégedtem meg ezzel, s a következményeket tovább fontolgatva, arra az eredményre jutottam, hogy a kárt a biztosítás erejéig meg fogja ugyan az illető biztosító intézet a károsult szorgalmas gazdának fizetni; de vajjon elhamvadt termésének a téli hónapokra elkerülhetlenül szükséges elveszített szalma-mennyiségét, ki fogja beszerezni, mily árban, honnan és hogyan fogja befuvarozni; ez előttem és az illető gazda előtt, meg mindenki előtt is ismeretlen kérdés marad.

A ki tehát leég — ha biztosítva volt is — az károsodik, igyekezzünk ennél fogva úgy segíteni előre nem látott bajunkon, hogy csak részben károsodjunk — és ez úgy fog sikerülni, ha minden körülmények között vagyoni értékeinket biztosítjuk.

TÁRCSA.

Délfelé

— A „Gömör-Kishont“ eredeti tárczája. —
Irta: Dr. VERES SAMU.

(Kazánszoros-Vaskapu; Cserna-Gölnicz, Herkulesfürdő-Jégbarlang, Oravicza-Dobsina, Anina-Erdőköz.)

A múlt hó első felében egy rimaszombati kisebb társaság felkereste hazánknak természeti szépségeken gazdag déli tájait: Temes-, Krassó-Szörénymegyét, az Alduna remek vidékét, melyről azt tartják, hogy a természet az ő pazar kincseit ott halmozta össze.

Van valami a dologban, — de még sem áll úgy egészen.

Annyi azonban bizonyos, hogy hazánknak e jókora nagyságu területe a legtöbb látogató előtt meglepően szép. — de mi gömöriek, a kik itthon, ugyszólva hozzá szoktunk ahhoz, a mi a természetben fenséges, csak itt-ott lepődünk meg, mikor valami olyan tárult szemünk elé, a mi nálunk nincs s még előttünk is nagyszerű. Pl. a Duna, mely hatalmas vízmennyiségével, szélességével bámulatba ejt, — kivált mikor partjai, melyek Bázias alatt még két kilométernyire vannak egymástól, hirtelen összeszorulnak s a Kazán szorosban alig 130 méternyi távolságból merednek egymásra. Föld és víz össze tömörülnek; a Duna medre mélyed, a partok hegyekké emelkednek. Aztán az a hatalmas folyó, melynél nagyobb egész földrésznél csak egy van — az is valahol az Isten háta megett — száz kilométernyi hosszúságban kénytelen túrni, hogy azoknak a hegyeknek szikla karjai kolbászszá silányítsák!

De nem akarom én ezt a vidéket a turisták számára fedezni. A Traján katonái óta millió, meg millió embernek volt alkalmuk megbámulni a természetnek e fenséges alakulását s azóta, hogy a magyar mérnöki tudomány néhány millió korona segítségével a hajózás veszedelmén is segítette, a kelet és nyugat kereskedő népeinek valóságos országútja lett, melyen ma már évenként több ember vonul végig, mint azelőtt egy század alatt. Hanem az ember önző s az én tollam hegyén is van egy csepp abból, a mit hiúságnak neveznek: nem szeretnék azzal az impressióval válni meg annak a kirándulásnak emlékeitől, — melyet különben az országos tanár-egyesület

Sok gazda még ma is úgy gondolkozik, hogy nem biztosít. Talán csak megóv az Isten a csapástól! Az ilyen felfohászkodásra és könnyen kiejtett feltételekre igen rövid a felelet: ha tudnánk hogy eső soha sem esik, ernyőt nem hordanánk magunkkal, talán még hajlékainkat sem fődnénk be; ha a Tisza áradásától nem kellene tartanunk, védgátakat nem emelnénk; ha biztosak volnánk abban, hogy házaink teteje ki nem gyulad, kéményeket nem alkalmaznánk; ha a kovács már egyszer is tapasztalta volna, hogy kezét nem égeti meg az izzó vas, bizonyára nem költene csiptetőre stb. De minden egészen más-kép van a nagy természetben, s annak kifürkészhetetlen elemeivel nem vagyunk képesek megküzdeni, s ha a harezra és annak esetleges következményeire előre el nem készülünk és nem igyekezzünk a megfelelő fegyvereket ideje korán felvenni, a vereséget, a csapást nem bírjuk elviselni.

Rövid, fekete festékkel írott, értéktelennek látszó szavak ezek, de örök érvényű igazságát elvitáznai még csak meg sem próbálhatja senki, s ennek súlyát a szenvedett vereség után érzi valóban mindenki.

Hogy tehát a természet elemeinek, különösen a tüzelemnek, e lopya jött ellenségnek előre nem sejtett titkos támadásaira minden pillanatban készen legyünk, első sorban biztos és jóhitelű tüzbiztosítási intézetnél biztosítsuk éghető vagyunkat, azután pedig, hogy csak részbeni károsodásnak legyünk kitéve, és hogy azokat, kik talán biztosítani nem képesek, önhibájukon kívül a károsodástól megóvjuk, alkossunk erre alkalmas tűzoltó-testületeket.

Az állam, a melynek figyelme és tevékenysége polgárai érdekeiért minden irányban kiterjed, gondoskodott is már erről, midőn a tüzbiztosító-intézetek létesülését engedélyezte és a kötelező tűzoltást az 1888. évi 53888/II. számú

rendezett, — hogy ez a mi szűkebb kis hazánk alábbvaló volna az Aldunánál. Mert Gömör megye hegyvidéke még a világlátott embereket is meglepi s a természetnek sokkal csodálatosabb alkotásai csoportosultak össze ezen a kis területen, mint bárhol hazánkban, — de ha mégis van párjuk, akkor csakis Krassó-Szörénymegyének némely vidéke mérközhetik velök.

Ott van pl. a bájos Cserna-völgy az ő sós kénes meleg forrásaival, melyeknek gyógyító hatását kétezer évvel ezelőtt már ismerték a rómaiak; e völgyet ujabban oly tündér szépségű fürdővé alakították át, hogy világra szóló hírnevét méltán megérdemli. Én Istenem! ha ezt a nagy hírű Herkules-fürdőt a mi straczenai völgyünkbe építhették volna, oda valahová a jégbarlang mellé, minő dicsőítő jelzőkkel ruházta volna föl a turista nyelvi, mikor így a maga természetes valóságában sem tud bámulatának élő kifejezést adni! Pedig az emberi kéz nem segített rajta egy hajszálnyi sem; a Gölnicz úgy kanyarodik, a mint neki tetszik, — elbuvik a hegyek gyomrában, majd ismét előbukkan; itt csobog, ott mormol, amott zúg, haragszik, hogy a fényes napsugár nem fűrődhetik az ő kristály habjaiban. Két partján sziklák merednek ég felé, futólag feltűntünk a milánói székesegyház száz meg száz ezukorsüvegformájú tornyocskájával. De minő tornyok ezek! mintha mindenik az ég tiszta boltját akarná felszántani! A szédítően magas és meredek sziklatalak oldalrökélyein egy kosár föld elég arra, hogy a természet óriási karacsónyfat állítson reá, melynek gyökerei a talak repedéseibe kapaszkodnak. Még csak költőnek sem kell lenni az embernek, hogy ihletett lélekkel kutassa föl azokat a szépségeket, melyek az avatatlank előtt rejtve vannak, annyira szembeötlők az a mit a természet fenséges megnyilatkozásának nevezünk, hogy még a föld egyszerű paraszt népe is levett kalappal szemléli.

Hát a Csernavölgye is nagyon szép, — sőt akkor is szép volna, ha kivennők belőle a Herkules-fürdőt, ezt azt emberikéz által alkotott paradicsomot. De ott a művelt izlés annyit korigált az ő természet megnyilatkozásán, hogy még talán a viperák és skorpiók szabadságának napja is leáldozott. A szép hegyi patak medrét hatalmas kőpartok közé szorították, a meredek hegyhátokat kényelmes sétautakkal látták el, széles terraszokat formáltak s azokat beültették pirtromokkal, begóni-

belügyminiszteri tűzrendészeti kormányrendelettel kimondotta, illetve elrendelte, hogy minden községnek kell tüzoltósággal birnia.

Több mint 10 év mulott már azóta el és lényegesebb változás vagy újítás nem történt. Nagy lelkesedéssel alakítottuk meg már ez idő előtt is a tűzoltó-egyesületeket: a tekintélyes ügyvéd, a vagyonos kereskedő, a tisztviselő, a szegény iparos polgár egyforma lelkesedéssel lépett a bajtársi és önfeláldozás legszebb zászlaja alá. Manapság? Ha valaki tűzoltó, embertársa kigunyolja, mert sajnálja azt a pár forintot az egyenruha beszerzésére, de szivesebben költi és kártyázza el azt a korezmák büzös helyiségében; ha pedig valamely szegényebb iparos csekély díjért hivatásos tűzoltó, koldusnak nevezi és szemére hányja, hogy reá van szorulva arra a pár forintra; de ha tűz van, akkor minden ember tűzoltó, s mindegyik igényt tart arra, hogy ő rendelkezhesen és másnap bizonyos öntelt megelégedéssel és büszkességgel fitogtathassa érdemeit. Ki kell azt érdemelni! S az érdem csak azokat illetheti, kik arra reá szolgálnak.

A katona megkülönböztetésül és kitüntetésül egyenruhát és oldalfegyvert visel, mert a hazát védi. A tűzoltó törvényileg szintén egyenruha viselésére van jogosítva, mert a vagyoni értéket hivatása megmenteni, és szolgálatban hatósági személynek tekintendő; ellenben azon egyének, a ki nem tűzoltó, egyenruhát hordani pénzbüntetés terhe alatt szigorúan tilos, — világos tehát, hogy a törvény is különbséget tesz a tűzoltó és nem tűzoltó között, és a tűzoltónak — joggal — bizonyos előnyöket biztosít. Egy fővárosi lapban nemrégien megjelent cikk igen találon ostorozza a tűzoltóra vonatkozó alaptalan véleményünket és gonyos megjegyzéseinket, azt mondja: egy tűzoltót például mindjárt készek vagyunk kigunyolni, egy tűzoltó sisak látása egy becsületes iparos fején okvetlen kacajra indit. Szeretném tudni,

akkal, Mauthner-féle fűmagkeverékkel, aztán építettek olyan villákat, melyekben nagy uri kényelemmel üdülhet még a szegény ember is. Egyszóval ráköltöttek egy pár milliót, hogy azt, a mit a természet meztelenül hagyott, ékes ruhákba öltöztessék.

Nálunk az ilyesmire nem költenek egy árva fillért se. Csak Dobsina gondolja az ő jégbarlangját, sőt áldozatot is hoz érte, hogy látogatóinak kényelméről gondoskodjék. — Ennek az életrevaló bányavárosnak ott délen Oravicza felel meg. Az igaz, hogy Oravicza bányászata virágzásának tetőpontján van, Dobsinának pedig egykori fénye elhomályosult s ez ránk nézve elég szomorú, de más részről a természet az ő szemtel-lelket gyönyörködtető kincseit pazarabban öntötte ki Dobsinára mint Oraviczára. Legalább az én szemeim előtt az egybevetés után Dobsina kerül ki győztesen, melynek festői tekvése, koszoruként környező hegyóriásai, bányaművei, sodronykötél-pályái s különösen jégbarlangja valóságos kanadai tájképet varázsol! a szemlélő elé. A jégbarlangról felesleges hymnuszt írni; olyan az, mint Viktória királyné ékszeréi között a kohinoor: hire van az egész világon. Csak a hozzá vezető ut lenne valamivel kényelmesebb, vagy valami olyan vasutja volna, mint Oraviczától Anináig, mely turista szempontból egyik látványosság a délvideknek. Bámulatos építmény, mely aránylag rövid pályafutás alatt ötszáz méternyire emelkedik a hegyek között. Csupa serpentin, alagut és viaduct. Némely kanyarulatnak átmérője alig üti meg a 30—40 métert s hogy e szűk kanyarulatokat a robogó vonat veszedelem nélkül megtehesse, a kocsik aláforduló tengelyekkel vannak ellátva. A percenként változó tájképek valóban festőiek. Az embert szinte remegés fogja el, midőn a hegyszakadékok között, szédítő mélységek felett semmivel sem törődve, viszi a vágató gőzmasina. Negyven kilométernyi távolságban tizenhárom alagut veszi el az ember szeme világát, míg az aninai bányatelep jut. Hanem a bányatelep már nem nyújt olyan mozgó és modern képet, mint nálunk a líkeri. Sőt a bámulatos hegyi pályának is van párja a mi simmeringünkben, Tiszolcztól Erdőkőzig, mely a vasutépítésnek szintén egyik legszebb alkotása.

No de elég ezuttal az egybevetésekből. Csak azért jegyeztem föl e néhány sort, mert a velünk levő utasoknak kilencztized része annyira el volt ragadtatva a látot-

miért nem gunyolják és nevetik a dragonyost meg az uhlánust, a ki szintén sisakban jár, még pedig czifrább sisakban, mint a tűzoltó. Azért, mert a két sisak között különbség van! a dragonyos akkor teszi fel a sisakját, a mikor a korzón sétál vagy parádésan jelentkezik és nem egy van köztük, a ki egész életén át csak parádézik vele. De a tűzoltó akkor teszi fel sisakját, ha megharsan a trombita, ha tűz pirostja az eget; a tűzoltó elhagyja családját üzetét, foglalkozását és megy menteni embert és vagyont. A két sisak közül tehát nem éppen a tűzoltót kell kigunyolni.

Találtam már olyan emberre is, ki nem tudom, mi okból nem pirult, a száján kiejteni hogy „minek a tűzoltó, hiszen soha nincsen tűz”. — az ilyen nyilatkozatra valóban legszerencsésebb nem válaszolni, s találja ki a jelzöt az illető önmagára.

A tűzoltóság intézménye, még testgyakorlatnak is igen nemes arra a tisztviselőre vagy iparosra nézve, ki a napnak egész idejét a négy fal között tölti, s már ezen indokból is nagyon pártolandó és fölkarolandó.

De hogy el ne térjek czélemtől, s hogy a tűzoltással kapcsolatosan felvetett másik kérdéstről a tűzbiztosítás intézményéről meg ne feledkezzem, annak igazolására, hogy mily üdvös dolog biztosítani, egy pár statisztikai adatot kívánok ide jegyezni.

A belügyminiszterium által készített hivatalos statisztika szerint a múlt évben a magyar birodalom területén 16970 tüzeset fordult elő. A vagyon, mely elpusztult több mint 38 millió korona, így tehát a nemzet vagyona 38 millió koronával kisebbedett, és kétségtelen, hogy a midőn községek pusztulnak el, tetemes kárt szenvednek nemcsak a sokszor koldusbotra jutott polgártársak, de tetemes kárt szenved ilyenkor az állam is, mert a megsemmisült vagyon közgazdasági és nemzetgazdasági szempontból veszteség az államra is.

7451 községet látogatott meg a tüzvész; tehát az összes községeknek majdnem a felét.

Elpusztult 34959 épület, áldozatul esett a tűznek 148 emberélet és 71759 házi állat. — A biztosítási ügyre tehát igen szomorú világot vetnek ezen adatok, mert a közel 40 millió korona kárból, alig 17 millió térült vissza.

Szomorúan győződve tehát meg ezen adatokból, arra kell törekednünk, hogy első sorban a tüzesetek számát apasszuk, mit a szigorú tűzrendészet végrehajtásával fogunk elérni; továbbá, hogy minden vagyonunkat biztosítsuk, s hogy végül a fenálló és alkotandó tűzoltó-egyesületek hatásos működése által igyekezzünk a romboló elem elfojtásával magunkat károsodásától megvédeni.

A tűzrendészet végrehajtása a hatóság kötelessége. A tűzbiztosítás kérdése pedig az egyesek szabad akarata. A külföld egy némely államában az általános kötelező tűzbiztosítás már kimondatott, nálunk több törvényhatóság felirati

kérelme alapján úgy vélem tárgyalás alatt áll, és alapos a reményem, hogy törvényesen be is fog hozatni.

Addig azonban, míg ez megtörténik, a közel multban egyes törvényhatóságok, — közöttük vármegyénk is — felirtak az iránt, hogy az ország területén tűzkárbiztosítással foglalkozó összes intézetek, a biztosított összeg arányában a tűzoltói kiadásokhoz való hozzájárulásra törvény útján mielőbb köteleztessenek.

Nem új eszme eme törekvés. Németországban, Nagy-Britanniában, Svájcban és Ausztriában már a biztosító-társaságok erre törvényileg kötelezve vannak. S ha behatóan foglalkozunk ezen kérdéssel, s ha vizsgáljuk a statisztikát, csalhatatlanul meggyőződünk arról, hogy hol a tűzoltói intézmény megfelelő elegendő anyagi alappal és jövedelemmel rendelkezik, ott az tökéletesebb, működése hatásosabb, s ennek folytán csekélyebb az anyagi javak pusztulása és a tüzvész által okozott kár.

A tűzkár biztosító-intézeteknek a tűzoltói kiadásokhoz való hozzájárulása által, míg egyrészt a tűzoltás szervezete csak fejlesztetik, ebből folyólag a tűzkárok és annak következtében a kifizetett kárösszegek nagy mértékben csökkenése által a tűzkár biztosító-intézetek csak nagyobb nyereségre jutnak; másrészt ez uton az egyes községek az ebből folyó jelenlegi nagyobb terhetől megszabadulva, oly bevételi forrással fognak rendelkezni, melyből tűzoltó egyesületeik sikeres fenntartására egy nagyobb tőkét teremhetnek.

Ez a remény, ez a tudat tehát csak szaporítani fogja a tűzoltó-egyesületek számát, emelni a lelkesedést, több szorgalmat és ügyszeretetet a hivatásos tűzoltóknál.

Göröngyös az ut, melyen indultunk és haladni akarunk.

Vontassuk ki a régi fészertől a romlásnak indult feckendőket, röpiük ki belőle a tanyát ütött kotkodácsoló tyukot, vegyük elő a rozsdás baltát és sisakot, s lépünk be minél tömegesebben a tűzoltók sorába.

Legyünk igaz és bátor szószólói mindennek a mi ügyünket előmozdítja és sikerre vezeti.

Óvakodjunk és ne hallgassuk meg az üres kritikákat, munkára fel karöltve, az egyetértés áldásos eszméje vezéreljen bennünket.

Törvényhatósági közutainkról.

A kereskedelemügyi miniszter múlt évben egy műszaki tanácsosa által megvizsgáltatta a vármegyei közutakat és ezen vizsgálatból kifolyólag a vármegyei közönséget utasította, hogy több kiépítetlen utszakaszt építsen ki és több utiört alkalmazzon, ha pedig ez nem volna elérhető a fennálló utadókules mellett, akkor emelje fel az utadót 8%-ról 10%-ra, mert csak az esetben nyújthat esetleg segílyt a kiépítetlen utak kiépítéséhez.

Tagadhatatlan, hogy törvényhatósági közutaink állapota sok kívánni valót hagy hátra és nem versenyezhetnek a szomszéd Szepes- vagy Borsodvármegye utjaival, viszont tekintetbe kell venni azt, hogy a fennálló utadókules szerint kivett 180000 korona évi utadóból 600 kilométer utat kell fenntartani, mely jövedelem mellett egy kilométer ut fenntartására 300 korona jut, mely összegben befoglaltatik az utak kavicsolása, árkolása, hidak építése és fenntartása, utibiztosok és utiörök fizetése és az államépítészeti hivatal részbeni dotálása.

Ilyen csekély összeg mellett ez merő lehetetlenség. A befolyó utadóból a nagy vármegyei utihálózatot rendszeresen fenntartani nem lehet, annál kevésbé lehet gondolni még új utszakaszok kiépítésére is.

Nagy gondot okoz ezen állapot a mérvadó hatóságoknak, kik utat-módot keresnének a baj orvoslására a vármegye közönségének nagyobb megterhelése nélkül. Össze is ült egy bizottság és azon kezdte, hogy hátha törölni lehetne egyes utvonalakat a törvényhatósági utak sorából. De ez által csak csebebe jutnánk. A vármegyei uti alap ugyan 10—12000 koronát megtakarítana, azonban a felhagyandó utakat a vicinális utak sorába kellene igtatni, és akkor az illető vidék érdekeltége nyögne az újabb teher alatt, és ezen utak mindamellett tönkre mennének, mint azt a többi már meglevő vicinális közutaknál volt alkalmunk bőven tapasztalni.

Vegyük csak például a nyustya-polomi, rimaszécsőzdi, gombaszög-szilicezei és más vicinális utakat; milyen elhanyagolt állapotban vannak ezek, dacára hogy az érdekeltesség vármegyei utadóján felül ezen utak karbantartásához tetemes összeget kénytelen áldozni.

A bizottság belátva ezt, hamarosan el is ejtette az orvoslás ezen módját, egészen helyesen, mert ha már nagy áldozatok árán teremtettünk egy vármegyei utihálózatot, ne ejtsük el az egyszer kiépített utakat és tarsuk fel továbbra is közös erővel. Egyforma gyermekei a vármegyének az összes meglevő megyei utak; ne tagadjuk ki mostohául az egyiket a másik rovására.

A nép jólétének előmozdító első sorban a jól fenntartott utak. Ne legyünk tehát szűkkeblűek.

Az utak fenntartására fordított utadó busásan megtermi gyümölcseit.

Ezen álláspontot foglalta el a bölesem kiküldött bizottság is és egyhangulag elhatározta, hogy a megyei közgyűlés elé azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy a meglevő th. közutak továbbra is vármegyei kezelésben maradjanak azon megszorítással, hogy forgalmi és fenntartási szempontból I. II. és III. rangú utakká klasszifikáltassanak. Javaslóli fogja továbbá, hogy az utadó 8%-ról 10%-ra emeltesse.

Ezen utadó-emelés azonban leginkább a nagybirtokosokra, az iparvállalatokra és nagyobb kereskedőkre fog egy könnyen viselhető — terhet róni, a mennyiben a ki-

sebb adófizetők ezután is az utadó minimumát — 3 koronát és igavonó állattal bírók 6 koronát — fogják fizetni.

Ezen utadó-emelés által a vármegyei ut-alap évenként mintegy 16000 koronával fog gyarapodni, mely összeg az utak rendszeresebb fenntartására lesz fordítható.

Ezen utadó-emelés azonban a vármegyére nézve azon nagyfotosságú előnnyel fog bírni, hogy a kereskedelemügyi miniszterium a kiépítetlen utak kiépítés céljából kilátásba helyezett nagyobb összegű segílyt csak azon esetben fogja nyújtani, ha a vármegye a 10 százaléka felemelt utadó mellett erre saját erejéből nem lesz képes.

A kis áldozatot meg kell hoznia közönségünknek a felhozott alapos indokoknál fogva annál is inkább, mert most felszabadul a millenárius pótdadó alól és így meg sem fogja érezni az újabb kis terhet.

A vármegye legnagyobb része már régebben elfogadta a 10—12 százalékos utadót és egyes vármegyék még a mellett több százezer forintos kölcsönöket vesznek fel, hogy rosz karban levő utjaikat kiépítsék.

Ne haladjunk mi tehát visszatfelé. Gömör vármegyének kiterjedt ipara megérdemli, sőt megköveteli, hogy jó közutjai legyenek.

De ne állapodjunk meg a vármegye által fenntartott közutaknál.

A községi utak szomorú állapotán is kellene segíteni.

Vegyük példának Borsod vármegye eljárását. Ott minden község annyi természetbeni közmunkát tartozik szolgáltatni, mint a mennyi az utadója.

Ebből aztán első sorban fenntartja saját községi utjait, a felmaradó munka pedig a vármegye egyéb utjaira fordíttatik.

Ezt nálunk is meg kellene honosítani. — A jól gondozott utak a mezőgazdaság, az ipar és kereskedés véredényei, melyek életet, erőt és jövedelmet hoznak.

Közigazgatási bizottság.

— Augustus 13. —

A vármegyei közigazgatási bizottság folyó hó 13-án Hámos László főispán elnöklété alatt tartotta szokásos havi ülését, melyen *Bornemisza* László alispán jelentésének felolvasása után a rendes folyó ügyek vétettek tárgyalás alá, melyek során nagy derűtlenséggel adóztak a jelen volt bizottsági tagok egy *Nagy* János nevű, állítólag Feleden lakó honpolgár feljelentő levelének, melyet a belügyminiszter küldött le a közigazgatási bizottsághoz, s a melynek komikusan elkeseredett hangja egyik főszolgabírói hivatali ügykezelése ellen panaszkodik s azt kéri a belügyminisztertől, hogy „ide tessék leküldeni azt a bizonyos *Kafka* urat, lesz itt elég tapasztalni való. De ne tessék ám a kiküldetést előre tudtára adni a mi országgyűlési képviselőinknek, mert ők nagyon tudják a módját, hogyan kell a jó ezimborák talpából a tüskét kihuzni.” A bizottság tagjai közt lévő orsz. képviselők maguk nevettek legjobb izűt a haragos följelentőnek ezen a furesa kívánságán. Végül úgy határozott a bizottság, hogy mivel a följelentés semmiféle konkrét adatot nem tartalmaz, egyszerűen kiadja azt nyilatkozattétel végett az illetékes főszolgabírói hivatalnak.

Komolyabb és mélyrehatóbb jelentősége van már annak az előterjesztésnek, melyet az *utadó-reform* tárgyában javaslatlételre kiküldött bizottság nevében *Lukács* Géza előadó terjesztett a vármegyei közigazgatási bizottság elé s melyet közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében közlünk a következőképp:

Jegyzőkönyv.

Felvetett Rimaszomban, 1900. aug. 11-én 9 órakor a f. évi 7330/900. kgy. sz. végzés folytán.

Jelen voltak: Bornemisza László alispán elnöklété alatt Mihalik Dezső, Hámos Zoltán, Sebők Pál, Nagy Elemér, Tomory Géza, Kuna Aurél, Szentmiklóssy Béla, Schréder Gyula, gróf Almásy Arthur, Szentmiklóssy Gyula főszámvevő, Bodor Ármán kir. államépítészeti mérnök, Szontagh Zoltán, Lukács Géza főjegyző.

Elnöklő alispán szívélyesen üdvözlőlvén a bizottság tagjait, előadja, hogy a vármegyei közgyűlés f. évi 7330. számú végzésével ezen bizottságának a vármegyei utihálózat megállapítását tette feladatává, — midőn tehát ezen nagyfotosságú ügyet a bizottság meleg figyelmébe s érdeklődésébe ajánlja

az ülést megnyitottnak jelenti ki.

Olvastattat a kir. államépítészeti hivatal f. évi 591. sz. a. tett előterjesztése s az ahhoz mellékelt kimutatás, mely szerint a törvényhatósági utvonalak hálózatából, forgalmi fontosságukat tekintve, a Darnya—hangonyi, Feled zabari, Lénárdfalva—fügei, Füge—vály-völgyi, Bánréve—őzdi, Osgyán—szelezei, Nyustya—klenőzsi, Pelsűcz—licei, Rozsnyó—esetneki, és Hárskut—derrői utvonal 130 km. 30 m. hosszal volna kihagyható, — s az ezen utvonalakra fordított összeg figyelembe vétele mellett, — ezen utvonalak kihagyása által 22217 korona 57 fillér volna megtakarítható.

A megindult eszmecsere alapján a kiküldött bizottság egyhangulag abban állapodott meg, hogy a törvényhatósági utvonalak hálózata a maga teljességében fenntartandó, nemcsak, hanem az adott viszonyok között tovább fejlesztendő lenne; mert gondos figyelembe kell részeltetni a vármegye minden vidéke lakosságának közlekedési érdekeit; s biztosítani lehetőség határában belül a közlekedés folytonosságát s biztonságát; továbbá, mert az egyes utvonalak kihagyása által a legközvetlenebbül érdekelt községek lakossága köznyugalma lenne veszélyeztetve; és mivel a mérnöki kimutatásban feltüntetett 22217 korona 57 fillér megtakarítás sem éretnék el, azért, mivel a vicinális utakká alakítandó ezen utvonalak segílyezése bizonyos összeget feltétlenül igényelne, — a megmaradó összeg pedig valóban nem érdemelné meg azt, hogy annak árán a vármegyei lakosság békeje megzavartassék, avagy csak veszélyeztettesék is.

Minélfogva a bizottság egyhangú javaslata oda irányul, hogy a jelenlegi utihálózat megtartatván, e közutak fogalmi fontosságuknak megfelelőleg I., II. és III. rangsorozatba osztályoztassanak s annak értelmében láttassanak el az évenkénti fedanyag szükséglettel; továbbá, — arra való tekintettel miszerint közuti köz-

tak felett, hogy szavakban ki nem tudta fejezni. Mi gömöriek pedig azt a tanúságot merítettük a kirándulásból, hogy a mi szűkebb kis hazánknak természeti kincseit turista szempontból nem tudjuk kiaknázni. Gazdagabbak vagyunk, mint mások abban, a mit az Isten adott, — de százszor szegényebbek abban, a mit az emberi szorgalomnak és áldozatkészségnek kellene létre hozni.

Sőt vannak egyéb hibáink is, melyekről itt a vonal alatt nem czélszerű megemlékezni már csak azért is, hogy a vonal teletti nagyhatalom jogai csorbát ne szenvedjenek.

De érdemes volna még sok apró-cseprő dolgot feljegyezni erről a szép kirándulásról. Így például szép volt az az estély, melyet az oravicziai rendeztek a mi tiszteletünkre az ő gyönyörű fekvésű lövöldjükből. A mulatság egy kis játékonysággal kezdődött, melyben a város legszebb fiatal hölgyei festői öltözetekben, pompás török sátrak alatt, színes lampionok fénye mellett ezer koronáskát gyűjtöttek össze az ő szegényeik számára. A mi figyelmünket az odavaló társadalom tagjainak közvetlen közelsége, a jó kedvnek öshangja ragadta meg leginkább. A bánya-tanácsos leánya szívesen tánczolt az adóhivatali díjokkal. Irigylésre méltó állapot! Bezzeg kimértebb volt a temesvári népkertben rendezett hangverseny, melyen a tulajdonképeni népből senki sem volt jelen, — de ezer száma gyűlt össze ott az intelligens társadalomnak elitje, hogy meghallgassa a philharmonikusok előadását. Ezt is a mi tiszteletünkre rendezték, nem annyira ünnepi érzésekkel telt szívvel, mint inkább ünnepi toillettekből.

Ezeket az apróságokat csak a magam számára jegyeztem föl. A kirándulásból merített tanúságokat is megtartom magamnak, — csupán azt akartam ezuttal nyilvánosságra hozni — a minek fentebb kifejezést is adtam — hogy ebben az Istentől megáldott vármegyében is ideje volna már tenni valamit arra, hogy a turista világnak figyelme felénk forduljon, — mert sem a Baradlát, sem Dobsinát, sem Murányt, sem Tiszoloz-Erdőköt nem járják annyian egy éven át, mint a mennyien ráférnek a Széchenyi hajó fedélzetére, pedig ezeknek a tájaknak alig akad párja egész hazánkban! A német turista, mikor itt jár, azt írja be a látogató könyvbe: prachtvoll! herrlich! colossal! És mi ezt alig vesszük észre!

lekedési érdekeink fokozottabb áldozat hozatalát követeli, — a törvényhatósági utadó százaléka 8 százalékról 10-re emeltessek fel.

Ezen javaslat nagyon alapos és élénk vitát provokált, melynek során *Bornemisza* László alispán kifejti, hogy eddig az utadó-alaphoz éppen a leggazdagabb iparvállalatok nem járulnak többlet, csakis 8 %-al; holott a *gazda-közösségek*, ha vicinális marad az ut, sokkal többet kell fizetnie. Az utadóból befolyó összeg ma 160000 korona; melyből egy kilométer utra éppen 300 korona esik. Hát lehet-e ebből utat építeni, fentartani, gondozni? — Bizony nem lehet. Rendes járható karba helyezni, új utakat kiépíteni, a régiakkal együtt mind valamennyit a *saját erőnk*ből fentartani — képtelenség! Tehát *államsegélyt* kell igénybe venni. Ezt azonban csak úgy kaphatjuk meg, ha az utadónkat 8-ról 10 %-ra emeljük. E nélkül szóba sem áll velünk a miniszterium. Ez a *conditio sine qua non!* — Mindezekért tehát a szóló a legnagyobb megnyugvással ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Szentiványi Árpád nem osztzik egészen az alispán nézeteiben. Neki aggodalmi vannak az új adóemeléssel szemben. Elismeri, hogy rosszak az utak, tudja, hogy javítani kellene rajtuk, de azt is tudja, hogy az adózóközösség vállain már így is nagy a terhelés, a mit még súlyosabbá tenni: annyi, mint elviselhetlenné tenni. Ő tudja, hogy hol van a baj fészke és alapoka, de hát nem akar rekriminálni, mert hiszen önmagát is érné ez a rekrimináció. *Azok a vasutak* okozzák az utialap nagy megterhelését, a mikre annak idején oly bőkezűen osztogattuk a vármegyei hozzájárulást abban a reményben, hogy a vasúti forgalom növekedtével a közutak használata önmagától csökkenni fog, tehát ezeknek majd a fentartása is sokkal kevesebbe kerül. Csakhogy ebben a reményességben alaposan csalódtunk. Most már vannak vasutaink, de nines miből fentartanunk a közutainkat, mert az alapot elnyelte a vasút. Az adózó publikum pedig nem bírja az újabb- és újabb terheket. Azért tehát azt ajánlja, hogy jól megfontoljuk az új adóemelési gondolatát annál is inkább, mert akárhogy kerülgetjük mint maeska a forró kását, abba is bele kell harapnunk, hogy a vármegyei építési költségeinek részben való fődőzésére is új pótdadót kell a közönség nyakába akasztani. Ő tehát nem pártolja a javaslatot, hanem azt ajánlja, hogy a régi 8 %-os alapon készítse el az államépítészeti hivatal az utialap költségvetését.

Máriássy Andor szintén nem ért egyet a javaslattal, mert ő azt hiszi, hogy a két százalék emelkedés különben sem hozza meg a kívánt eredményt, mivel ez oly csekélység, hogy ennek a „segítségével” az utaink éppen csak olyan szánalmas és boszantó állapotban maradnak, a mint eddig voltak. Ő tehát az adóemelést ellen van s akkor vél a helyzetet segíteni, ha nem tekintünk arra, hogy egyes vidék megaprehdál-e vagy sem, — mert hiszen a közérdek magasabb, mint egyes vidék érdeke, — hanem ha egyes vonalak tervbe vett kiépítése és fentartása minden gondolkodás nélkül *kihagyatik*. Ily módon *kevesebb* utvonala *több* fedezet fog jutni.

Marton János szerint szegény ember úgy gazdálkodik a hogyan tud. Elismeri, hogy a pótdadó nagy; mindazonáltal újabb pótdadó kirovástól sem irtózik, de előbb egy közbeeső kisegítő mód alkalmazását ajánlaná. Nevezetesen a megyei utakat fentartandóknak és fejlesztendőkné tartja, azonban utasítandónak véli az államépítészeti hivatalt, hogy egyelőre csakis a *fontosabb* utvonalaakra fordítson gondot a költségelőirányzat szerkesztésénél. A szónyegen lévő javaslat elfogadását pedig hallaszuk akkorra, mikor a megyeház költségei alul a vármegye fölszabadjul. Végül az alispán szavaira reflektálva megjegyzi, hogy az ipari vállalatok szintén nagy áldozatokkal járulnak a közutak rendbetartásához.

Lukács Géza felvilágosítással szolgál a kezei közt levő hivatalos akták nyomán. Elmondja, hogy a miniszterium ismételtén sürgeti a Rimaszombat—egri, Kokova—zlatnói és Tiszolc—poprádi utak kiépítését. Ezekre segélyt is igér, még pedig 30.000, 16.000 és 145.000 forintot. Ámde e segélyeket csak abban az esetben helyezi kilátásba, ha a mi saját utadónk 10% lesz. Hozzá még a Kokova—zlatnói vonalra nézve *eggyenesen meghagyta* a miniszter, hogy az föltétlenül kiépíttessék, mert erre ipari célok miatt okvetlen szükség van, mint szintén a Tiszolc—poprádára is, mert az meg *hadászati ut*. Anynyival inkább ajánlja tehát a javaslat elfogadását, mert hiszen ez még nem magát az adó kirovását, hanem csak a költségelőirányzat szerkesztésének módját tartalmazza, a melyet aztán a következő szeptemberi közgyűlésben így vagy úgy a közigazgatási bizottság s illetve a törvényhatósági közgyűlés fog elfogadni, elvetni vagy módosítani.

Bornemisza László alispán utal a szomszéd vármegyék példáira. Szepesben és Borsodban például kétféle utadó van. Fizeti mindenki a rendes utadót. Ezen kívül a régi szolgáltatást véve alapul, mindenki annyit dolgozik a *saját községe* utain, amennyit régebben a természetbeni kiszolgálás idejében. A mi ebből a helyi szolgálatból esetleg fennmarad, azt a megyei közutakra használják fel. Mi pedig egyedül csak pótdadóval dolgozunk, a melynek 8%-jéből tavaly is csak nagy körültekintéssel tudtuk a költségelőirányzatot megcsinálni. Pedig a törvény neki, mint a vármegye első tisztviselőjének, a közutak rendben tartásának gondját egyik első és főkötelességévé teszi. Ő nem tud más megoldást.

Bodor Ármán kir. mérnök példákat hoz fel, melyekkel azt bizonyítja, hogy a vicinális utak megyei kezelés alól való kivétele egyjelentőségű azok teljes tönkretételével. Így van pl. a Nyustya—polomi ut stb.

Máriássy Andor: Ha garanciát látna arra nézve, hogy az utak jobbabb lesznek, nem szólna az adóemelési gondolata ellen. De ő nem az utadó-alap csekély voltában, hanem — nyiltan kimondja — a felügyelet hiányában találja a hibát. A vicinális utakat senki sem vizsgálja. Az államépítészeti hivatal nem győzi a munkát, elég neki a főbb vonalak ellenőrzése; Gömörvármegye főszolgabírái közül pedig aligha tartja egy is kötelességének, ha végig megy az uton, hogy arra rátekintsen. Ezért most is azt tartja, a mit régóta hangoztat, hogy a felügyeletet kell reformálni. Szervezni kell egy külön vármegyei mérnöki hivatalt, a megyei tisztviselőknek pedig szabályrendeletileg meg kell hagyni, hogy az utakra felügyeljenek.

Hámos László főispán összegezve a vita eredményét, a maga részéről is elismeri, hogy a különféle pót-

adók már nagy terhet képeznek, de utal arra, hogy a milleniumi adó az idén végkép megszűnik és hogy a megyeház építése talán legfőkébb fél perccenttel emeli a pótdadót. Továbbá szerinte a közönség legnagyobb érdeke az, hogy az utak jó karban legyenek. Így van ez minden vármegyében, pl. Borsodban, a hol a 9—10% utadón *felül* még a külön kézi és igás munkát is ledolgozzák. Mégis csak önmagunknak csináljuk az utakat! Tekintve, hogy másképp nem kapunk államsegélyt és mert a miniszteriumnak meg van az a joga, hogy a törvény értelmében *ránk is szoríthatja* a pótdadót, ajánlja a javaslat elfogadását annál is inkább, mert a 2% adóból okvetlenül lesz előnyünk olyképen, hogy az államsegélyt ideértve, majdnem 4%-kal fordíthatunk többet az utainkra, mint eddig. Nézete szerint az uthálózat maradjon úgy, ahogy javaslatban van, de klasszifikáltassanak az utak. Továbbá megfontolás tárgyává kellene tenni, hogy az egyes *községek közötti* utak nagyon elhanyagolt állapotban vannak. Ezen kellene valamiképp segíteni. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a javaslatot elfogadva, államsegélyhez jutunk és ha az egyes községeket a saját utaik fentartására rászorítjuk.

A bizottság ezek után a javaslatot változatlanul elfogadta.

Hirek és vegyesek.

A kereszténység jubiláris ünnepe. A magyar kereszténység meghonosulásának és a királyság megalapításának kilencszázados évfordulóját városunkban is fényesen megünnepelik. A katolikus kör választmányára állott az ünnepély élére, s felhívást intézett a lakossághoz, hogy a házakat lobogózzák fel s a kegyeletes és szép ünnepélyen vegyenek részt. Tegnap — kedden — több épületre ki is tűzték a lobogót s este szépen kivilágították sok ház ablakát. Nyolc óraker megkondultak a harangok s teljes félórán át zúgtak, jelezve az ünnepély jelentőségét, melyben az egyház hazafias és nemes érzelmi hűvei örömmel vesznek részt. Ma — szerdán — reggel a templomban tartott ünnepi istentiszteleten a kath. kör választmányára zászló alatt vett részt, s ugyanígy fognak aug. 20-ikán a templomba vonulni. Szent István napján d. u. 4 óraker a kath. kör helyiségében ünnepi közgyűlés lesz, melyen *Szemann* Endre prépost plébános fogja ismertetni az emlékünnepe nagy jelentőségét. Megemlítjük itt, hogy az esztergomi ünnepélyen való képviselőkkel a kör *Molnár* Lajos, dr. *Szeless* Ödön és *Hollósy* József vál. tagokat bizta meg.

Esküvő Mult hétfőn a családi gyász miatt esedékes és szűk családi körben esküdtek egymásnak örök hűségét: *Farkas* Matild, *Farkas* Ábrahám tekintélyes nagybirtokos szép és műveltlekű leánya és *Abonyi* Andor es. és kir. huszárfőhadnagy. Zavartalan boldogság kísérje a szép frigyet!

Mérsékelt menettérti jegyek. Budapestre Szent István-napra. Folyó hó 15-étől bezárólag 20 áig *mérsékelt menettérti* jegyek adatnak ki minden vasúti állomáson Budapestre és vissza. A váltott menetjegyeket Budapestben nem kell leadni, mert a visszautazáshoz mindkét jegy szükséges, gyermekeknek kedvezmény nincsen.

Czimadományozás. A király ad honores törzserorvosi jellegű díjmentesen adományozta a városunkbeli szarmazásu dr. *Kemény* Ignác nyugállománybeli I. oszt. ezredorvosnak, ki gymnásiumi tanulmányait is itt végezte kitűnő sikerrel.

Kitüntetett szobrász. A párisi világkiállításon hazai szobrászaink nagy diadalt arattak, a mennyiben az első díjakat is ők nyerték. A megyénkbeli *Holló* Barnabás szép tehetségű szobrász második kitüntetési érmet nyert a kiállításon.

Áthelyezés *Körödy* Jenő pénzügyi adótiszt, a helybeli adóhivatal egyik rokonszenves és ügybuzgó tisztviselője saját kérelmére Székely-Udvarhelyre helyezettett át. Távozását őszintén sajnáljuk.

Házasság. *Nagy* József, a vármegyei székház építési vállalat ügyes rajzolója f. hó 9-én Budapesten nőül vette *Schoffan* Károly volt losonezi nagykereskedő szeretetreméltó leányát: Annát. Boldogság kísérje frigyüket!

Halálozás. A helybeli pénzügyigazgatóságnál működött *Tell* Vilmos m. kir. pénzügyi számtanácsos neje szül. barcsai és szentkátolnai *Biró* Sarolta folyó hó 11-én 56 éves korában, házassága 32-ik évében agyszélhűdés következtében Kassán elhunyt. Temetése folyó hó 13-án nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békében!

Műtanrendőri bejárás. A megyénkbeli Balogfala állomásától kiágazó s a korláti bazaltbánya részvénytársaság kőbányájáig húzódó 5 1/2 kilométer hosszú iparvasut műtanrendőri bejárása f. hó 9-én ment végbe. A bizottság Balogfalán találkozott. Ott voltak: *Uhlarik* Béla vasúti és hajózási főfelügyelő a kereskedelmi miniszter képviselőjében, *Bende* Andor felügyelő, pályafentartási főnök, *Kolmann* J. a forgalmi főnök helyettese, *Somogyi* Géza főmérnök; Gömörvármegye részéről: *Lukács* Géza főjegyző, az alispán helyettese, *Bodor* Ármán kir. mérnök; Nógrádmegye részéről: *Klein* Dávid kir. mérnök és *Martonfalvy* főszolgabíró. A vállalat részéről: *Rohcim* Nánthán a vasut megteremtője, *Lakos* Béla mérnök, *Schweiger* Imre igazgató, dr. *Neumann* Henrik orvos. Vendégként *Palásthy* József füleki, Szedlacsek balogfalai áll. főnök, *Tholdy* vasúti tisztviselő, *Stefani* gyártulajdonos és dr. *Kármán* Aladár. A bizottság bejárta az új iparvasutat, s délben érkeztek Korlát falához, honnan 600 méter hosszú sikló vezet fel a bányához s innen szállítják le a gyönyörű bazalt kockaköveket, melyek járda készítésre is igen alkalmasak, s az ország minden részében használtatnak is. A bejárás után a jegyzőkönyvet készítették el, s az új iparvasutat megnyitottnak jelentette ki az elnöklő főfelügyelő. Ezután a szép társaság fényes ebédhez ült melylyel *Reichel* füleki vendéglős remekelt. Itt *Rohcim* Nánthán, ki azelőtt a bánya tulajdonosa volt, felkösztönte a vendégeket, őt viszont *Uhlarik* Béla főfelügyelő szellemes tóztban éltette. *Schweiger* igazgató a hatóságok képviselőit, *Palásthy* József füleki állomásfőnök *Uhlarik* főfelügyelőt köszöntötte fel talpraesett tóztban. *Lukács* Géza sikerült pohárköszöntőben éltette a igazgatót. Még *Palásthy* József mondott élénk tetszéssel fogadott tóztot, mire a társaság estefelé vig zeneszó mellett visszament Balogfalára s ezzel a bejárás végett ért.

Nyári mulatság. A függetlenségi és 48-as párt f. hó 19-én a szabadtéri erdőben mulatságot rendez, melyen közebéd is lesz. Az ebéd-jegy ára 1 frt. A kivonulás az Erzsébettérről lesz d. e. 10 óraker.

A várgedei fürdő megvétele. A várgedei vasas-vízű gyógyfürdő megvétele, illetőleg annak részvénytársasággá való átalakulása tárgyában f. hó 13-án nagy-számú rimaszombati polgár a kaszinó társalgó-termében értekezletet tartott. A jelen voltak Dr. *Zehery* Istvánt az elnöki, Dr. *Szeless* Ödönt pedig a jegyzői tisztség ellátására kérték fel s határozatilag kimondották a részvénytársaság megalakítását. A jelen voltak ugyanezen alkalommal egyhangulag kijelentették azt is, hogy az alakítandó részvénytársaság alapító tagjai kívánnak lenni s maguk közé mindazokat fölveszik, a kik a szervezkedés föltételeit magában foglaló s a jegyző által az értekezlet folyama alatt megszerkesztett felhívást a kereskedelmi törvény 150. §-ában meghatározott módon sajátkezűleg aláírják. A kibocsátandó „Tervezet” a megalakulás módzatain kívül, az alapítók jogait és kötelezettségeit is magában foglalja s mert az pár nap múlva amugy is a nyilvánosságra kerül, azért azt e helyütt részletesen ismertetni nem kívánjuk, hanem a helyett magához az eszméhez kívánunk néhány szót szólni. A fürdővíz gyógyhatását széleskörben ismerik, sok szenvedő embernek adott az már enyhületet, számtalan nyert attól gyógyulást. Magának a fürdőnek környéke kies, éghajlata enyhe és egészséges földrajzi fekvése legkivált közlekedési szempontból nagyon előnyös, geológiai viszonyai pedig arra engednek következtetni, hogy ott természetes melegvíznek is kell lenni. A felsorolt okok és körülmények folytán a megindult mozgalmat nemcsak közegészségi szempontból hanem még közgazdasági tekintetből is csak helyeslehetjük s biztosra vesszük, hogy az megvalósulása esetén nemcsak a részvényeseknek fog a lehető legrövidebb idő alatt tisztos polgári hasznót nyújtani, hanem környéke, de legkivált városunk lakosainak igényeit kielégítő gyógyfürdőjévé lesz és kellemes üdülő helyévé válik.

Műkedvelői előadás Tamásfalán. A *Máriássy* Lászlóné, szül. *Farkas* Erzsike védnöksége alatt álló tamásfalvai „Petőfi-egylet” színelőadását a rimaszombati függetlenségi és 48-as párt augusztus 19-iki és a kath. olvasóköri 20-iki mulatságára való tekintettel augusztus 18-án (szombaton) tartja meg a „Gondülő” vendéglő helyiségében. Az eddigi szép tamásfalvi előadások után remélhetjük, hogy a „Tót leány” előadásával ismét egy élvezetes estében lesz részünk.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Hirdetmény.

A „Nagyrócei népbank” részvénytársaság részéről közhírré tétetik, hogy a folyó évi szeptember hó 1-től kezdve — további intézkedésig — az alapszabályokban nyert jognál fogva, a kamatláb az 5% betétektől 4 és 1/2-re; a 4 és 1/2 betétektől 4-re; a 4% betétektől 3 és 1/2-re; és a 3 és 1/2% betétektől 3%-re szállítja le.

Nagy-Röczen, 1900. augusztus hó 10-én.

Igazgatóság.

1—2

Hirdetmény.

2830. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az **Institúriusz** **Endre** ügyvéd által képviselt **nyustyai takarékpénztár** s végrehajthatónak **Molnár János** és **Molnár Mária** férj. **Kuhár János**né mint neh. ifj. **Molnár János örökösei** dobrapataki lakosok végrehajthatást szenvedő elleni 1108 korona tőke s járuléki iránti árverési ügyében a végrehajthatási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Dobrapatak községben fekvő s a dobrapataki II. sz. tjkönyvben A. I. 1—17. sorszám alatt foglalt ifj. Molnár János nevén álló 34/100-ad urbéri birtokra a 2146 koronában ezennel megállapított kiállítási árban elrendelte annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 12-ik napjának** délelőtti 10 óráját Dobrapatak községbe a község házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 214 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi június hó 17-én.

Cseh, kir. törvszéki bíró.

Bérbeadó ház Tamásfalán.

Tamásfalán a **Bodrogközy-féle** lakóház (4 szoba, téli s nyári konyha, éleškamra, pince) továbbá melléképületek, nagy veteményes és gyümölcsös kert, s végül a kert végében lévő káposztás-föld bérbeadó. Közlelbbi felvilágosítás kapható **Tamásfalán** a tulajdonosnál.

1—2

Eladó tenyészkos.

Méltóságos **Hámos Lászlóné** urnó kálosai gazdaságában 20 drb. 2 1/2 és 1 1/2 éves **fésűsfajta tenyészkos** valamint **130 drb. tavaszi malacz eladó.**

Értekezhetni **Földesi Nagy Sándor** gazdasági intézővel **Kálosán.**

Csödtömeg-eladás.

Vagyonbukott **Glückthál Mór** rimaszombati kereskedő csödtömegéhez tartozó a csödléltár 1—1533 sorszám alatt foglalt **13349 korona 44 fillér becsértékű** férfi- és női divatárak, bolti felszerelvények a csöd-választmány határozata folytán zárt ajánlat útján közpénzfizetés mellett eladtnak a következő feltételek mellett:

1. A venni szándékozók tartoznak 1000 korona bánatpénzzel ellátott, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatokat alólírott csödtömeg-gondnoknál **1900. évi augusztus hó 30-áig** benyújtani.

2. Vevő köteles a vételért azonnal lefizetni, a megvett árukat és felszerelvényeket a vétel napjától számított 15 nap alatt átvenni és elszállíttatni.

3. A vétel után eső százalékot a vevő viseli. A csödléltár alólírott tömeggondnoknál bármikor megtekinthető. Ugyanígy megtekinthetők a csödtömeghez tartozó árak is.

A beérkezett zártajánlatok felett a csöd-választmány **1900. évi augusztus hó 31-ik** napjának délutáni 2 órájára a rimaszombati kir. törvényszék pertárába kitűzött ülésében határoz, esetleg az ajánlatot tevők között nyílt árverést tart.

Rimaszombat, 1900. évi augusztus hó 9-én.

Bodon József ügyvéd, csödtömeggondnok.

Bérbeadó birtok.

Egy 83 hold szántó föld, rét és legelőből álló tagosított birtok — a jánosi- és rimaszombati határban — tanyai épületekkel, az összes idei — mintegy 400 mm. — takarmány és szalmával együtt **azonnal vagy jövő év május 1-től** több évre haszonbérbe vehető.

Értekezhetni lehet Rimaszombatban **Szabó György** polgármesterrel.

1—3

Csödtömeg-eladási hirdetemény.

Vagyonbukott **Mandel J. Lipót** rimaszombati kereskedő-cég csödtömegéhez tartozó és a csödléltár 1—1009 tételszámai alatt leltározott úri- és női divatcikkekből álló áruknak ajánlat útján értékesítése a csöd-választmány által elhatározotván, felhívtnak a venni szándékozók, hogy 1000 korona bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat **1900. évi augusztus 29-éig** bezárólag alólírottán beadni sziveskedjenek. Az áruktár leltári **becsértéke 14.454 korona 29 fillér.**

Az áruktár és a részletes leltár alólírottán a délutáni órákban megtekinthető.

Az ajánlat elfogadása iránt a csöd-választmány **1900. évi augusztus 30-án** délutáni 2 órákor Rimaszombatban a törvényszék pertárában megtartandó csöd-választmányi ülésen fog határozni, esetleg ugyanakkor nyilvános árverést is tartani.

Az elfogadandó ajánlat benyújtója, illetőleg az áruktárt vevő köteles az áruktárt közpénzfizetés mellett 8 nap alatt átvenni.

Rimaszombat, 1900. évi augusztus hó 7-én.

1—2 **Süteő István** ügyvéd, csödtömeggondnok.

Leány-internátus.

Wüstenberg Zsófia, éjszaknémet tanító **dobsinai** (Gömörm.) leány-internátusában alkalom nyílik a német és francia nyelv alapos megtanulására, — továbbá zene, rajz és női kézimunkabani kiképzetésére. — Nyilvánított óhajra bővebb kiértesítés.

Hirdetemény.

2917—2918. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a **tiszolczi kölcsön-szövetkezet** végrehajtónak **Cseh Lajos** és neje szül. **Markus Leontina** végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a kishonti ág ev. tanító **özv. s árva gyámolda pénztár és a nyustyai takarékpénztárnak dr. Cziner Miksa** ügyvéd rimaszombati lakos árverési vevő elleni visszarverés 600 korona, 260 korona és 700 korona tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Tiszolczi községben fekvő s a tiszolczi 603. sz. tjkvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt Cseh Lajos és neje szül. Markus Leontina nevén álló 5734—5741. hrszámú ingatlanokra 1764 koronában. És a tiszolczi 880. sz. tjkvben A. I. 2. és 3. sorszám alatt foglalt Cseh Lajos és neje szül. Markus Leontina nevén álló 124/a. és 124/b. hrszámú ingatlanokra 2113 korona kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 15-ik napjának** délelőtti 10 óráját Tiszolczi községbe a község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 170 korona 40 fillér 206 korona 20 fillér készpénzben vagy az 1882. évi 60 t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi június hó 27.

Cseh, kir. törvszéki bíró.

Pályázati hirdetemény.

3480. sz. — Gömör-Kishont t. e. vármegyék tornallyai járásába kebelezett **Bánréve székhelyvel megüresedett körjegyzői állásnak** betöltésére ezennel pályázatot nyitok. — A megválasztandó körjegyző törzsfizetése 1217 korona 42 fillér, lakbér illetménye 264 korona 72 fillér, irodai átalánya 109 korona 10 fillér, küldönc-díj 81 korona 56 fillér, összesen tehát 1672 korona 80 fillér, mely összegben az állami javadalmazás is bent foglaltatik, melyért tartozik az állami anyakönyvezéssel járó teendőket is teljesíteni. — Javadalmazása még a magán munkálatokért megyei szabályrendeletileg megállapított munka-díjak. — A körhöz tartoznak Bánréve, Hanva, Hét, Lénártfala és Málé községek.

A választás határideje a folyó évi **szeptember hó 4-ik napjának** délelőtti 10 órájára Bánréve községébe a község házához mint a kör székhelyére tüzetik ki.

Az ezen állásra pályázni szándékozók felhívtnak, hogy az 1883. évi 1-ső t.-cz. 6. §-a értelmében kellően felszerelt és eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal ellátott pályázati kérvényüket alólírottan az **1900. évi szeptember hó 2-ik napjáig** bezárólag annyival is inkább adják be, mivel az ezen határidőn túl beérkező pályázati kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Tornallya, 1900. augusztus hó 12-én.

1—3 **Szentmiklóssy**, főszolgabíró.

Hirdetemény.

596. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1900. évi 3193. számú végzése következtében **Reinicz Zsigmond** javára **Jellinek B. és társa** ellen 6000 kor. tőke s járuléka erejéig fogatosított végrehajtás útján lefoglalt 1684 korona 90 fillérre becsült házi butorok-, zongora- és tűzmentes pénzszekrény stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. járásbíróságnak V. 421/1900. számú végzése folytán 600 korona tőke, ennek 1900. évi június hó 24-től járó 6 %-os kamatai. — $\frac{1}{3}$ % váltó-díj, ugy 209 korona 54 fillér, eddigi valamint a még felmerülendő költségek erejéig Rimaszombatban a városházánál leendő eszközzésére **1900. évi augusztus hó 30-ik napjának** délutáni 2 órája határidőit kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok közpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adadni.

Megjegyeztetik, hogy ezen árverés a felülfoglaltató Fránki Rezső 1021 korona 88 fillér. Hevessy Bertalan 3200 korona. Dr. Ráthbáth József 800 korona. Magyar ált. takarékpénztár részvénytársaság 1000 korona és a gömörmezei takaré- és hitelbank 4600 korona tőke s járuléka követelése iránt is meg fog tartatni.

Rimaszombatban, 1900. évi augusztus hó 13-án.

Gasko János, kir. jbir. végrehajtó.

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ^{94.366.} _{1899.} szám alatt kelt magas rendelete folytán értesítjük Gömörvármegye összes tanügyi hatóságait, miszerint a

„HYGIEA” pormentesítő vállalat,

illetve a

valódi amerikai **DUSTLESS** főraktára Gömörmege részére:

NEUMANN ÁRMIN

fűszerkereskedőnél **RIMASZOMBATBAN**, Erzsébet-tér és Kossuth-utcza sarkán.

1—5

Hirdetemény.

2363. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Braun Zsigmond** rimaszombati lakos végrehajtónak **özv. Remenyik Jánosné** most **Matejkó Andrásné** szül. **Kanitur Mária** jelenleg miskolczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 korona tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városban fekvő a rimaszombati 97. sz. tjkvben A. I. és 2. sorszám alatt foglalt **özv. Remenyik Jánosné** most **özv. Matejkó Andrásné** szül. **Kanitur Mária** nevén álló 1161. és 1162. hrszámú és 25. összeírási számú ház és belső-szobára a 720 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi szeptember hó 3-ik napjának** délelőtti 10 óráját a rimaszombati kir. törvényszék telekkönyvi hivatalába tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 72 koronát készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni. — Rimaszombati kir. törvényszék, mint tkvi hatóság, 1900. évi május hó 16-án.

Kovács Géza, kir. tszéki albiró.

Hirdetemény.

2—3 A tornallyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak ismeretlen tartozkodásu **Tököli Mihály** végrehajtást szenvedő elleni 150 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a tornallyai kir. járásbíróság) területén levő, Málé községben fekvő, a máléi 77. sz. tjkvben A. I. 1. sor., 115. hrsz. alatt foglalt belső-szobára és azon épület 84. sz. a. házból és 527. hrsz. kenderföldből **Tököli Mihályt** $\frac{1}{4}$ -ed részben megillető jutalékra 320 koronában és a máléi 175. sz. tjkvben A. I. 1—7. sorszám, a máléi 177. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt külbirtokból, a **Tököli Mihályt** $\frac{1}{4}$ -ed részben megillető jutalékra az árverést 566 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900-ik évi szeptember hó 19-ik napján** délelőtt 9 órákor Málé községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 32 korona és 56 korona 60 fillért készpénzben vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kelt Tornallyán, 1900. évi július hó 4-ik napján.

A tornallyai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Nagy Iván, kir. aljárásbíró.

Póthirdetemény.

3156. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a **nyustyai takarékpénztár** végrehajtónak **Molnár János** és **Molnár Mária** mint néhai ifj. Molnár János örökösei dobropataki lakos végrehajtást szenvedő elleni 1108 korona s jár. iránti végrehajtási ügyében 2830/1900. sz. a kibocsátott árverési hirdeteményben a dobropataki 11. sz. tjkvben A. I. 1—17. sorszám alatt foglalt ifj. Molnár János nevén álló 34/100 urbéri birtokra a 2146 korona kikiáltási árban Dobropatak községben a község házában **1900. évi október hó 12-ik** napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t.-cz. 167. §-a alapján **Silberger József** dobropataki lakos végrehajtató érdekében is 796 korona 12 fillér tőkekövetelése s járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. július hó 14-én.

Cseh, kir. tszéki bíró.

Hirdetemény.

2829. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az **Insti-tórisz Endre** ügyvéd által képviselt **Barto Pál** klenőci lakos végrehajtónak **Konyár András** klenőci lakos végrehajtást szenvedő elleni 400 korona tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Klenőcz községben fekvő a klenőci 882. sz. tjkvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt 325. hrzi számú és 320. összeírási számú ház és beltelekből és az ezután járó $\frac{17}{48}$ -ad urbéri birtok utáni erdő illetőségéből **Konyár András** B. 2. alatti birtokilletőségére (vagyis az egész ingatlan fele részére) 320 koronában

A klenőci 838. sz. tjkvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt 2266/b. hrziszámú ingatlanokból **Konyár András** B. 6. alatti birtokilletőségére (vagyis az egész ingatlan $\frac{2}{8}$ -ad részére) 192 koronában.

A klenőci 425. sz. tjkvben A. 3. és 5. sorszám alatt foglalt 1041. és 1758. hrziszámú ingatlanokból **Konyár András** B. 19., 23. és 27. alatti birtokilletőségére vagyis az egész ingatlan $\frac{1}{2}$ -ad részére) 10 koronában.

Es a klenőci 564. sz. tjkvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt **Konyár András** nevén álló 2266/e hrziszámú ingatlanra a 192 koronában fent ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1900. évi október hó 9-ik** napjának délelőtti 10 óráját Klenőczon a község házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át azaz 32 kor., 19 kor. 20 fill., 1 kor. és 19 kor. 20 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60 t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1900. évi június hó 16-án.

Cseh, kir. tszéki bíró.